Prof. MUDr. Július Mazuch, DrSc. – špičkový odborník v cievnej chirurgii, zakladateľ modernej chirurgie a cievnej chirurgie na Slovensku

V tomto roku sa významný slovenský chirurg prof. MUDr. Július Mazuch, DrSc., dožíva vzácneho životného jubilea – 90 rokov. Jeden z mála slovenských chirurgov s titulom DrSc. ako prvý v Československu v roku 1971 aplikoval trombolytickú liečbu priamo do kmeňa a.pulmonalis pri masívnej pľúcnej tromboembólii. Je autor významných vedeckých publikácií, monografií a učebníc.

Vask. med., 2026,18(1):57-58

prof. MUDr. Július Mazuch, DrSc.

Július Mazuch sa narodil 24. apríla 1936 v Jelšave, okres Revúca. Stredoškolské štúdium ukončil na Prvom slovenskom gymnáziu v Revúcej s vyznamenaním a vysokoškolské štúdium na Lekárskej fakulte Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach s červeným diplomom. Svoju profesionálnu kariéru lekára začal na Chirurgickom oddelení v Rožňave, avšak po štyroch rokoch odišiel na Chirurgickú kliniku LF UK do Martina, kde začal budovať svoju vedeckú a pedagogickú kariéru. V roku 1973 získal vedeckú hodnosť kandidáta vied, v roku 1981 mu bol udelený vedecký titul DrSc. V roku 1990 získal vedecko-pedagogický titul docent a v roku 2001 titul profesor vo vednom odbore chirurgia. Absolvoval viaceré študijné pobyty na významných európskych chirurgických pracoviskách v Budapešti, v Paríži, v Dijone (1).

Bol súčasťou operačného tímu, ktorý v roku 1968 pod vedením prof. MUDr. Pavla Šteinera, DrSc., v Martine vykonal prvú úspešnú embolektómiu v mimotelovom obehu v Československu, aj v strednej Európe, u pacienta s masívnou pulmonálnou embóliou. Ako prvý v Československu v roku 1971 aplikoval trombolytickú liečbu priamo do kmeňa a.pulmonalis pri masívnej pľúcnej tromboembólii. Od roku 1975 do roku 2000 bol prednostom chirurgického oddelenia a oddelenia cievnej chirurgie NsP v Lučenci. Tu, v Lučenci, ako prvý na Slovensku v roku 1997 vykonal everznú karotickú endarterektómiu. Od roku 2000 pracuje na Chirurgickej klinike Jesseniovej lekárskej fakulty v Martine.

Veľmi bohatá je jeho prednášková a publikačná činnosť. Publikoval vyše 300 vedeckých a odborných prác v domácich a zahraničných časopisoch. Je autorom a editorom množstva monografií a učebníc, z ktorých sa učili a učia celé generácie lekárov, nielen chirurgov a cievnych chirurgov, ale aj internistov a angiológov. Za všetky uvádzam: 1. Mazuch J, Kukura A a kol: Pľúcna tromboembólia v klinickej praxi, Osveta, Martin 1978, 2. Mazuch J: Varixy dolných končatín v klinickej praxi, Osveta, Martin, 1988, 3. Mazuch J: Atlas varixov dolných končatín, ich komplikácií a chirurgickej liečby, Vydavateľstvo P+M Turany, Martin 2014, 4. Mazuch J a kol: Atlas vaskulárnych aneuryziem, Vydavateľstvo P+M Turany, Martin 2017, 5. Mazuch J a kol: Varixy dolných končatín, ich komplikácie a súčasné možnosti liečby. Vydavateľstvo P+M Turany, Martin 2023.

Vo svojich monografiách okrem odborných vedomostí prezentuje aj umelecké cítenie a perfektnú dokumentačnú prácu svojimi dokonalými profesionálnymi fotografiami. Predniesol viac ako 800 prednášok doma i v zahraničí, pravidelne prednáša nielen na chirurgických, ale aj angiologických podujatiach doma i v zahraničí, na ktoré je často pozývaný s vyžiadanými prednáškami.

Okrem práce chirurga a vedecko-pedagogickej činnosti sa venoval aj organizovaniu vedeckých kongresov, takmer vždy s medzinárodnou účasťou, aj vďaka svojim kontaktom v zahraničí, ako aj multilingválnemu vybaveniu. A práve na kongresoch organizovaných Slovenskou angiologickou spoločnosťou SLS (S.A.S.) som mala možnosť bližšie spoznať pána profesora a jeho manželku. V rokoch 1998 – 2002 bol členom výboru S.A.S. SLS (2). V roku 1997 inicioval vznik Sekcie cievnej chirurgie v rámci Slovenskej angiologickej spoločnosti a stal sa jej prvým predsedom výboru. Z tejto sekcie neskôr v roku 2001 vznikla samostatná spoločnosť cievnych chirurgov pod názvom Slovenská spoločnosť cievnej chirurgie (SSCCH SLS) (3). Prvý slovenský kongres cievnej chirurgie sa konal r. 1997 vďaka prof. Mazuchovi v Lučenci. Od roku 1997 do roku 2000 organizoval v Lučenci celoštátne kongresy cievnej chirurgie s medzinárodnou účasťou (obrázok 1), na ktoré následne nadviazali kongresy cievnej chirurgie organizované každoročne SSCCH SLS. Ako predseda Spolku lekárov SLS v Lučenci od roku 1975 do roku 1993 organizoval každý rok populárne Gemersko-Novohradské lekárske dni, ktoré získali celoštátne uznanie. V roku 2003 bol prezidentom VII.

Obrázok 1. IV. kongres cievnej chirurgie Lučenec 2000, zľava stojaci: MUDr. E. Madarová (Bazilej), doc. V. Puchmayer (Praha), prof. J. Mazuch (Lučenec), MUDr. S. Štvrtina (Bratislava). Zľava sediaci: M. Puchmayerová (Praha), MUDr. J. Madar (Bazilej), prof. V. Štvrtinová (Bratislava), A. Žernovická (Bratislava)

Obrázok 2. XX. slovenský angiologický kongres, Tatranská Lomnica, 2012. Zľava: prof. J. Mazuch, Dr. K. Dostálová, Dr. K. Roztočil (Praha), prof. V. Štvrtinová, prof. V. Blažek (Aachen), Dr. E. Bojdová, prof. G. M. Andreozzi (Padova)

Obrázok 3. Dvaja významní slovenskí chirurgovia: prof. Mazuch a prof. Šefránek na XXII. slovenskom angiologickom kongrese v Lomnici, rok 2014

celoštátneho kongresu cievnej chirurgie s medzinárodnou účasťou v Martine, organizovaného Chirurgickou klinikou JLF UK v Martine, v tomto roku bol zvolený za predsedu Spolku lekárov SLS v Martine a v tejto aktivite pokračuje doteraz.

Prof. MUDr. Július Mazuch, DrSc., za svoju vedeckú, pedagogickú a organizátorskú prácu dostal množstvo ocenení. Česká chirurgická spoločnosť J. E. Purkyně udelila profesorovi Mazuchovi čestné členstvo a najvyššie ocenenie, Medailu profesora Karla Maydla. Toto ocenenie získal za vysokú morálnu a ľudskú kvalitu, nezvyčajnú kultivovanosť prejavu, výnimočné chirurgické majstrovstvo, ktoré dokázal spojiť s láskavosťou múdreho človeka. Je čestným členom viacerých odborných spoločností SLS, medzi nimi aj Slovenskej chirurgickej spoločnosti, SSCCH, S.A.S. Prezídium Slovenskej lekárskej spoločnosti mu udelilo Čestnú plaketu T. R. Niederlanda a Čestnú cenu akademika T. R. Niederlanda ako najvyššiu cenu špičkovému odborníkovi za dlhoročnú významnú vedeckú a odbornú činnosť v oblasti medicíny, ktorá dosiahla všeobecné uznanie tak doma, ako i v zahraničí. Slovenská lekárska spoločnosť udelila profesorovi Mazuchovi Zlatú medailu za zásluhy a rozvoj Slovenskej lekárskej spoločnosti a Pamätnú medailu k 150. výročiu založenia Společnosti lékařsko-slowanskej v Pešti. Profesorovi Mazuchovi boli udelené viaceré ocenenia na akademickej pôde Univerzity Komenského a jej Jesseniovej lekárskej fakulty v Martine. V roku 2018 dostal Cenu primátora mesta Martin. Je čestným občanom mesta Jelšava, v roku 2006 mu bol odovzdaný symbolický kľúč od brán mesta Jelšava. Literárny fond udelil 6. decembra 2018 prof. J. Mazuchovi Prémiu za rozvoj slovenskej vedy doma i v zahraničí. Slovenská lekárska spoločnosť slávnostne uviedla 25. júna 2024 prof. MUDr. Júliusa Mazucha, DrSc., do Dvorany slávy slovenskej medicíny SLS ako prejav uznania a ocenenia vynikajúcich výsledkov celoživotnej klinickej, vedeckej a pedagogickej práce a za významný prínos v prospech budovania a rozvoja Slovenskej lekárskej spoločnosti.

Obrázok 4. XVI. slovenský angiologický kongres, 2008, výlet na zámok Markušovce, prof. Július Mazuch s manželkou v žltom rámčeku

Mohla by som ešte ďalej veľa písať o zásluhách a oceneniach tejto výnimočnej a mnohostrannej osobnosti slovenskej medicíny. Namiesto toho mi dovoľte spomenúť moje osobné skúsenosti s pánom profesorom. Na všetkých kongresoch, kde som sa mala možnosť s ním stretnúť, sa ukázal nielen ako vynikajúci prednášajúci, ale aj excelentný hostiteľ a výborný organizátor. Celé roky sa pravidelne zúčastňoval na našich angiologických kongresoch (obrázok 2, 3). Zaujímavo prednášal, často diskutoval, ale zúčastňoval sa aj na spoločenských podujatiach a výletoch organizovaných S.A.S. SLS (obrázok 4). Bol vždy dobrým, vtipným a láskavým spoločníkom. Kto chcel, mohol sa od neho veľa naučiť. Nielen chirurgickému majstrovstvu, ale aj slušnosti, precíznosti a ľudskosti. Možno sa riadil slovami renesančného velikána Michelangela Buonarrotiho: „Maličkosťami sa dosahuje dokonalosť, ale dokonalosť nie je maličkosť“.

Vážený pán profesor, milý Julko, dovoľ, aby som sa na záver poďakovala za to, že mne, internistovi, bolo dopriate prejsť s Tebou, chirurgom, kus spoločnej cesty odborným medicínskym životom. Prajem Ti do ďalšieho života veľa zdravia, šťastia, radosti, lásky a spokojnosti.

prof. MUDr. Viera Štvrtinová, CSc., FESVM

Literatúra

1. Miština D. Životné jubileum prof. MUDr. Júliusa Mazucha, DrSc. Vask. med. 2016;8(2):92.
2. Štvrtinová V. Slovenská angiologická spoločnosť SLS vstúpila do 25. roku svojho života. Vask. med. 2017;9(2):87-92.
3. Šefránek V. Dvadsať rokov kliniky cievnej chirurgie LF SZU a NÚSCH v Bratislave. Vask. med. 2017;9(1):3-4.